

Cu mulțumiri **Wohl Legacy** pentru generoasa
sponsorizare a seriei *Legământ & Dialog*

Traducere: Magda Zucker

Lecțiile unui Lider

Pinchas 5781

Pericopa Pinchas conține un curs avansat de leadership, atunci când Moshe se confruntă cu propria mortalitate și îi cere lui Dumnezeu să îi desemneze un succesor. Marii lideri sunt preocupați de succesiune. În pericopa Haiei Sara am văzut cum Avraham îl instruia pe servitorul său să găsească o soție pentru fiul său Itzhak, pentru ca familia legământului să meargă mai departe. Regele David îl alege pe Solomon. Eliahu, la cererea lui Dumnezeu, l-a numit pe Elisei să-i continue demersurile.

În cazul lui Moshe, înțelepții au simțit o anumită tristețe atunci când el a realizat că nu va fi succedat de niciunul din fii săi, Gershom sau Eliezer.¹ Așa se întâmplă în cazul *Keter Torah*, coroana invizibilă a Torei, purtată de profeți și înțelepți. Spre deosebire de coroanele preoției sau ale regalității, aceasta nu trece de la tată la fiu. Rareori se întâmplă acest lucru în cazul carismei. Ceea ce este însă plin de învățăminte este limbajul folosit de Moshe pentru a formula această cerere:

“Domnul Dumnezeu duhurilor oricărui trup să rânduiască peste adunare un om care să iasă înaintea lor și să intre înaintea lor, care să-i scoată afară și să-i aducă înăuntru, pentru ca adunarea Domnului să nu fie ca niște oi care n-au păstor.” (Num. 27:16)

Din această formulare reies trei lecții de bază de leadership.

Prima dintre ele, remarcată de Rashi, este implicită, prin descrierea neobișnuit de lungă a lui Dumnezeu ca “Domnul Dumnezeu duhurilor oricărui trup.” Aceasta înseamnă, explică Rashi, “Stăpân al Universului, caracterul fiecărei persoane și se dezvăluie, și nu există două la fel.

¹ Aceasta este implicația afirmației că “Moshe tânjește să moară la fel ca Aaron,” Sifrei, Pinchas, 136, s.v. *vayomer*.

Numește peste ei un lider care se va comporta cu fiecare persoană potrivit caracterului său individual.”²

Rambam susține că aceasta este principala caracteristică a condiției umane. Homo sapiens este cea mai diversă formă de viață dintre toate. De aceea, cooperarea este esențială - pentru că suntem fiecare diferit, unii sunt mai buni la lucruri în care alții sunt slabi și vice-versa - dar coeziunea este totodată dificilă, pentru că fiecare dintre noi răspundem în moduri diferite provocărilor cu care ne confruntăm. Acesta este lucrul care face ca leadershipul să fie necesar și totodată plin de provocări:

Această mare varietate și necesitatea vieții sociale sunt elemente esențiale ale naturii umane. Însă bunăstarea societății necesită să existe un lider capabil să reglementeze acțiunile fiecărei persoane; ei trebuie să completeze fiecare neajuns, să înlăture orice exces, și să prescrie conduita tuturor, astfel ca varietatea naturală să fie contra-balansată de uniformitatea legislației, iar ordinea societății să fie bine stabilită.³

Liderii respectă diferențele, dar, la fel ca dirijorul unei orchestre, le integrează, asigurându-se că multiplele instrumente diferite sunt în armonie cu restul. Adevărații lideri nu caută să impună uniformitatea. Ei onorează diversitatea.

Cel de-al doilea indiciu este cuprins în cuvântul *ish*, “un om” peste congregație, iar Dumnezeu răspunde: “Ia-ți pe Ioshua, bărbat [*ish*] în care este duhul meu” (v. 18). Cuvântul *ish* în acest loc indică altceva decât genul. Acest lucru poate fi observat în două locuri în care Tora folosește expresia *ha-ish Moshe*, “bărbatul Moshe”:

Unul este în Exod:

Omul acela Moshe era foarte respectat [*gadol me'od*, literal “foarte mare”] pe tărâmul Egiptului, înaintea slujitorilor lui Faraon și înaintea poporului. (Ex. 11:3)

Cel de-al doilea este în Numeri:

Omul Moshe era foarte modest [*anav me'od*], mai mult decât oricine alt om de pe fața pământului. (Num. 12:3)

Observați cele două caracteristici aparent opuse - măreț și modest - ambele care se regăseau în mare măsură la Moshe (*me'od*, “foarte”). Aceasta este combinația atributelor pe care Rabbi Yochanan i le-a atribuit lui Dumnezeu însuși: “Oriunde vei găsi măreția lui Dumnezeu, acolo vei descoperi și modestia Sa.”⁴ Iată unul dintre textele pe care se bazează: “Căci Domnul Dumnezeul vostru este Dumnezeul dumnezeilor, Domnul domnilor, Dumnezeul cel mare, puternic și înfricoșat, care nu caută la fața oamenilor și nu primește daruri; care face dreptate orfanului și văduvei, care iubește pe străin și-i dă hrană și îmbrăcăminte.” (Deut. 10:17-18).

Un *ish* în contextul leadershipului nu este doar un bărbat, ci mai degrabă, cineva care este un *mensh*, o persoană a cărei măreție este ușor purtată, căruia îi pasă de cei pe care alții adesea îi ignoră “orfanul, văduva și străinul,” care petrece la fel de mult timp cu cei de la marginea

² Rashi la Num. 27:16, bazat pe Tanchuma, Pinchas, 11.

³ Maimonides, *The Guide for the Perplexed*, vol. 2 cap. 40.

⁴ Din serviciul religios de sâmbătă seară. Sursa este Pesikta Zutreta, Eikev.

societății, cât și cu elitele, care este politicoasă cu toată lumea în egală măsură și care este respectat pentru că oferă respect.

Cu toate acestea, adevărata nedumerire rezidă în a treia clauză: “alege o persoană să rânduiască peste adunare, care să iasă înaintea lor și să intre înaintea lor, care să-i scoată afară și să-i aducă înăuntru.” Sună de parcă același lucru este spus de două ori, ceea ce Tora tinde să nu facă. Ce înseamnă asta?

Tora indică aici către unul dintre aspectele leadershipului care este cel mai plin de provocări și anume sincronizarea și ritmul. Prima frază este simplă “care să iasă înaintea lor și să intre înaintea lor.” Asta înseamnă că un lider trebuie să conducă din față. Ei nu pot fi asemeni unei remarci apocrife a unui politician Britanic: “Desigur că îmi urmez partidul. Doar sunt liderul lor.”⁵

Cea de-a doua frază este vitală: “care să-i scoată afară și să-i aducă înăuntru.” Acest lucru înseamnă: un lider trebuie să fie în față, însă nu trebuie să fie atât de departe încât atunci când se întorc să descopere că nimeni nu îi urmează. Ritmul este esențial. Uneori un lider poate merge prea repede. Și acela este momentul când se petrec tragediile.

Să luăm două exemple foarte diferite: când Margaret Thatcher era Prim Ministru, știa că va trebui să se confrunte cu sindicatul minerilor într-o luptă îndelungată și acerbă. În 1981 au intrat în grevă pentru măritări salariale. Doamna Thatcher a verificat imediat care erau stocurile de cărbune. Voia să știe cât va rezista țara fără noi aprovizionări de cărbune. Imediat ce a descoperit că stocurile erau mici, a recunoscut în fapt victoria minerilor. Apoi, foarte discret, a aranjat să se adune stocuri. Rezultatul a fost acela că, atunci când minerii au intrat din nou în grevă în 1983, a opus rezistență cererilor lor. A urmat o grevă prelungită și de această dată minerii au fost cei care și-au recunoscut înfrângerea. O bătălie pe care nu a putut să o câștige în 1981, a reușit să o câștige în 1983.

Un exemplu foarte diferit a fost cel al Prim Ministrului israelian Yitzhak Rabin. Procesul de pace cu palestinienii, dintre 1993 și 1995 a fost foarte controversat, în interiorul Israelului și în afara acestuia. Exista un oarecare suport, dar și o importantă opoziție. Tensiunile au escaladat în 1995. În luna septembrie a acelui an, am scris un articol pentru presă oferindu-i susținerea mea personală. Totuși, în același timp, i-am trimis un mesaj privat în care îi spuneam că sunt profund îngrijorat de opoziția internă la acel plan și îndemnându-l să petreacă la fel de mult timp negociind cu concetățenii săi israelieni - în mod specific cu sioniștii religioși - ca și cu palestinienii. Nu am primit niciun răspuns.

De Motzei Shabat, pe 4 noiembrie 1995, am aflat veștile că Primul Ministru Rabin a fost asasinat la un meeting pentru pace de către un tânăr sionist religios. Am participat la înmormântarea de la Ierusalim. La întoarcere, a doua zi, am mers direct de la aeroport la ambasadorul israelian pentru a sta cu el și a discuta despre înmormântare, la care el nu a putut participa, fiind nevoit să rămână la Londra să gestioneze relația cu mass-media.

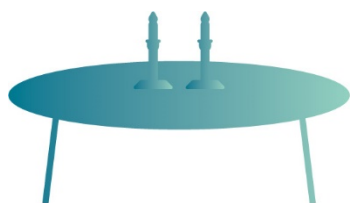
Când am intrat la el în birou mi-a înmănat un plic spunând “Acesta tocmai a ajuns pentru tine împreună cu corespondența diplomatică.” Era răspunsul lui Yitzhak Rabin la scrisoarea mea -

⁵ Această afirmație a fost atribuită lui Benjamin Disraeli, Stanley Baldwin și Alexandre Auguste Ledru-Rollin.

una dintre ultimele scrisori pe care le-a scris. A fost o reafirmare emoționantă a convingerilor sale, însă în mod tragic, până când aceasta a fost livrată, el nu mai era în viață. El a urmat pacea, așa cum ne-a fost poruncit, însă a mers prea repede pentru cei care nu era încă pregătiți să-l asculte.

Moshe știa acest lucru el însuși de la episodul spionilor. Așa cum spune Maimonide în *Călăuza rătăciților*,⁶ sarcina de a purta bătălii și a cuceri un teritoriu era prea mare pentru o generație născută în sclavie. Putea fi îndeplinită doar de copiii lor, care erau născuți în libertate. Uneori, un drum care poate părea scurt pe hartă durează patruzeci de ani.

Respectul pentru diversitate, grija pentru cei neputincioși, cât și pentru cei puternici, și o disponibilitate de a nu merge mai repede decât pot oamenii - acestea sunt trei atribute esențiale ale unui lider, așa cum Moshe știa din experiență, iar Ioshua a învățat într-o lungă uceinicie alături de un om mareț.

ÎNTREBĂRI ÎN JURUL MESEI DE SHABAT

1. De ce este important ca liderii să se gândească la succesorii lor? Ar trebui ca liderii să aibă un rol cheie în a alege cine să conducă după ce ei se retrag?
2. Credeți că așteptările lui Rambam de la un lider sunt similare cu ale voastre? Sunt aceste așteptări prea exigente?
3. Care dintre calitățile lui Moshe se observă reflectate în Ioshua?

www.RabbiSacks.org   @RabbiSacks

The Office of Rabbi Sacks, PO Box 72007, London, NW6 6RW • +44 (0)20 7286 6391 • info@rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • All rights reserved • Biroul Rabinului Sacks este susținut de The Covenant & Conversation Trust

⁶ *The Guide for the Perplexed*, vol. 3, cap. 32.